KIRUNA KOMMUN
Kommunledningsförvaltningen

PLANBESKRIVNING
2020-09-01
Dnr: 2011-01097

Detaljplan för
ÖSTRA STENBACKEN
Camping och fritidsbostäder

Kiruna kommun
Norrbottens län

Upprättad september 2020

GRANSKNING

Postadress: Kiruna kommun, 981 85 Kiruna
Besöksadress: Stadshustorget 1, 981 30 Kiruna
Telefon: 0980-70 000

Organisationsnr: 21 20 00-2783
Webb: www.kiruna.se
E-post: kommun@kiruna.se

Medverkande

Kiruna kommun

Kommunledningsförvaltningen
981 85 KIRUNA
Tfn vxl: 0980-70 000

Kommunens handläggare

Monika Paleckaityte
e-post: monika.paleckaityte@kiruna.se
tfn: 0980-755 64

Tyréns AB

Torget 3
921 23 Lycksele

Uppdragsansvarig/handläggare

Pethra Fredriksson
e-post: pethra.fredriksson@tyrens.se
tfn: 010-452 39 23

KIRUNA KOMMUN
Kommunledningsförvaltningen

TYRÉNS

PLANBESKRIVNING

INLEDNING

En detaljplan är ett verktyg för kommunerna att reglera hur mark- och vattenområden ska användas. Detaljplaner används som underlag vid bygglovshandläggning.

Planarbetet påbörjas med att en behovsbedömning görs. I behovsbedömningen utreds planens påverkan på miljön och vid större påverkan upprättar man även en miljökonsekvensbeskrivning. I samband med att behovsbedömningen tas fram påbörjas även arbetet med planhandlingarna.

När en första version av planhandlingarna finns färdig godkänns de av kommunstyrelsen och skickas sedan ut på samråd till lantmäterimyndigheten, länsstyrelsen, sakägare samt andra berörda i minst tre veckor. Under denna period ges det möjlighet att komma in med skriftliga synpunkter på planen till kommunstyrelsen. Yttrandena sammanställs i en samrådsredogörelse tillsammans med kommunens kommentarer och planhandlingarna bearbetas.

Efter bearbetningen godkänns handlingarna och skickas ut på granskning i minst tre veckor på samma sätt som under samrådet. De yttranden som inkommer under granskningen sammanställs i ett granskningsutlåtande med kommentarer från kommunen. Planhandlingarna bearbetas vid behov.

Detaljplanen godkänns av kommunstyrelsen och antas sedan av kommunfullmäktige. Berörda sakägare som senast under granskningstiden lämnat synpunkter som inte tillgodosetts har möjlighet att överklaga detaljplanen inom tre veckor från att antagandebeslutet anslagits på kommunens anslagstavla. Om ingen överklagar eller länsstyrelsen överprövar kommunens beslut vinner detaljplanen laga kraft. När detaljplanen vunnit laga kraft kan man söka bygglov i enlighet med planen.

PLANHANDLINGAR

Till planen hör:

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning
- Fastighetsförteckning
- Grundkarta
- Behovsbedömning för MKB
- Arkeologisk utredning (*Arkeologisk utredning för planering av fritidsbebyggelse och campingplats mellan Stenbacken och Torneträsk. Landskaps arkeologerna rapport 2014:14)*
- Naturvärdesinventering (*Inventering och bedömning av naturvärde Stenbacken, planerad campingplats i Kiruna kommun. Enetjärn natur AB 2014-09-15)*
- *Samrådsredogörelse*

PLANPROCESSEN

Miljö- och byggnämnden beslutade 2013-03-07, § 36–13, att påbörja planarbetet. Planprocessen kommer att handläggas genom normalt förfarande som regleras i plan- och bygglagens 5:e kapitel från 2011 (2010:900). Detaljplanen strider inte mot översiktsplanen och antas inte medföra betydande miljöpåverkan men bedöms däremot ha ett allmänt intresse varför normalt förfarande valts.

Förfarandets olika steg redovisas nedan:

Samråd. *Samrådet syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter som berör planförslaget i ett tidigt skede i detaljplanearbetet. Dialog förs med länsstyrelsen, berörda myndigheter och kommuner, kända sakägare och boende, föreningar, allmänhet med flera. Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och att ge möjlighet till insyn och påverkan.*

Samrådsredogörelse. *Efter samrådet sammanställs inkomna synpunkter i en samrådsredogörelse. Handlingarna revideras då det bedöms vara relevant. Samrådsredogörelsen ingår inte formellt i processen, men bedöms öka tydligheten inför granskningen.*

Kungörelse och granskning. *Innan planen antas ska kommunen låta förslaget till detaljplan granskas under 3 veckor. Inför granskningen ska kommunen underrätta dem som berörs av förslaget, exempelvis sakägare, boende och övriga som har yttrat sig under samrådet om förslaget till detaljplan. Den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra detta skriftligen. Efter granskningen kan kommunen endast göra mindre ändringar av planförslaget. Om förslaget ändras väsentligt efter granskningen ska en ny granskning genomföras.*

Granskningsutlåtande. *Efter granskningstiden sammanställs inkomna synpunkter tillsammans med kommunens förslag till revideringar i ett granskningsutlåtande. Även synpunkterna från samrådet ska inkluderas i granskningsutlåtandet om dessa inte sammanställts tidigare. Handlingarna revideras då det bedöms vara relevant.*

Antagande. *Detaljplanen antas av Kommunfullmäktige.*

Laga kraft. *Om inget överklagande inkommit 3 veckor efter antagandet vinner detaljplanen laga kraft. Bygglov kan därefter ges.*

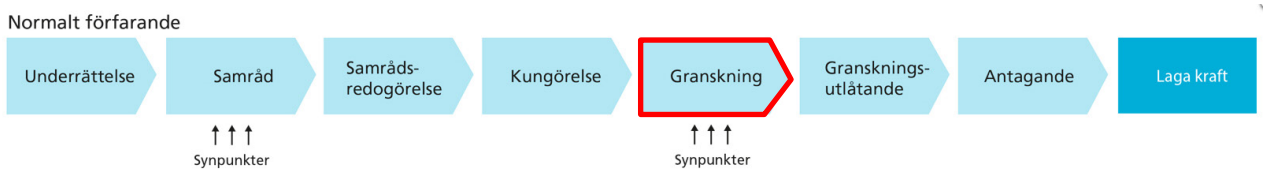

Planprocessen (aktuellt steg markeras med rött)

PLANENS SYFTE

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för friluftscamping och enklare fritidshus samtidigt som stor hänsyn tas till områdets värdefulla miljö.

BAKGRUND

Det finns ett stort intresse av att uppföra fritidshus vid Torneträsk. Området planläggs för att möjliggöra detta. Inga vägar planeras inom planområdet då fritidshusen ska ha enkel standard. Aktuellt planområde ligger i anslutning till befintliga uppställningsplatser för arkar. En befintlig parkeringsyta kommer att utökas för att klara parkeringsbehovet och befintlig anslutningsväg kommer att nyttjas.

Det finns en planlagd campingplats cirka 5 km nordväst om aktuellt område. Detta område nyttjas idag som fricamping och då området kommer i konflikt med rennäringen planeras det att flyttas. Inom aktuellt planområde kommer därför ny campingplats (cirka 50 platser) att möjliggöras. Det kommer fortsatt vara ett område för fricamping och inga byggnader tillåts bortsett från ett mindre servicehus.

MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

All mark (Jukkasjärvi Kronoöverloppsmark 1:1) inom planområdet ägs och förvaltas av Statens Fastighetsverk. Länsstyrelsen får med stöd av 32 § 1 st. rennäringslag (1971:437) och 2 § 1 st. rennäringsförordning (1993:384) upplåta mark inom fastigheten om upplåtelsen kan ske utan avsevärd olägenhet för renskötseln. Eventuella arrendeavtal tecknas av Länsstyrelsen.

PLANDATA

Områdets läge och areal

Planområdet är beläget i Stenbacken vid Torneträsks södra strand, cirka 6 mil nordväst om Kiruna. Området ligger på norra sidan om väg E10 (mellan Torneträsk och E10). Planområdet avgränsas i söder cirka 30 meter från E10:an med undantag för befintlig anslutningsväg. I norr går plangränsen 100 meter från Torneträsk. I väster avgränsas området cirka 50 meter från en bäck. Den östra delen av planområdet slutar cirka 50 meter öster om den bäck som är utpekat som naturvärde B och ligger inom planområdet.

Planområdets areal är cirka 30 ha.

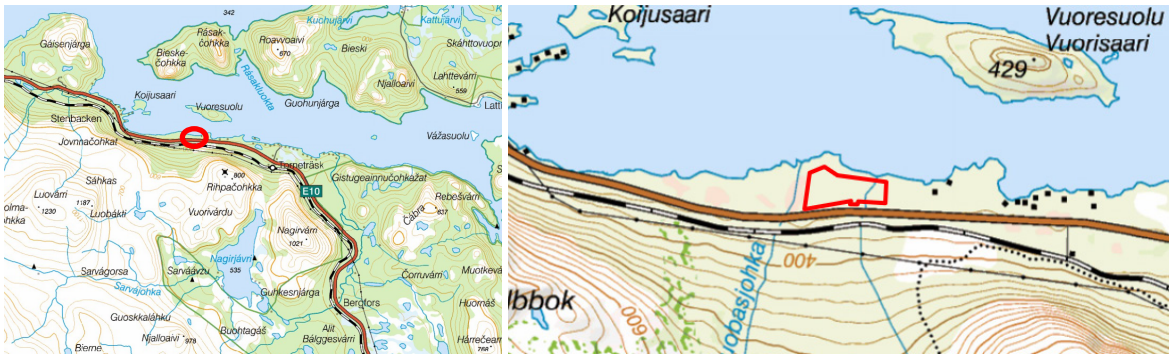

Översiktskartor, planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Metria 2019-08-16)

Ortofoto, planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Metria 2019-09-06)

TIDIGARE BESLUT

Riksintressen

Aktuellt planområdet ligger inom riksintresseområde för:

- Naturvård (enligt 3:6 miljöbalken)
- Friluftsliv (enligt 3:6 miljöbalken)
- Rörligt friluftsliv (enligt 4:2 miljöbalken)

Aktuellt planområdet ligger intill riksintresseområde för:

- Kommunikationer väg (enligt 3:8 miljöbalken)
- Rennäring (enligt 3:5 miljöbalken)

Riksintresse för naturvård

Planområdet och stora delar av fjällområdet ligger inom riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken, *Torneträsk*. Området Torneträsk ingår delvis i obrutet fjällområde och Abisko nationalpark omfattar delar av området. Torneträsk är till ytan Sveriges sjunde största sjö. Träsket har med sin storlek och placering i Torneälvens övre lopp starkt inflytande på vattenvariationerna i en stor del av älvsystemet.

Genomförandet av detaljplanen bedöms inte påverka riksintresse för naturvård ytterligare då planområdet i sammanhanget endast utgör en liten del. Nya fritidshus kommer att erbjuda enkel standard och placeras cirka 50 meter från varandra för att bibehålla glesheten. Inga vägar planläggs inom området vilket innebär att fritidshusen inte kommer att nås med bil. Detta för att minska påverkan på naturen. Vintertid kan material fraktas via snöskoter eller skidor. Transportmöjligheterna sätter gränser på vad som går att bygga i området.

Planerad yta för camping kommer att ersätta den befintliga camping som är lokaliserad cirka 5 km västerut från planområdet. Detta för att minska inverkan på rennäringen genom att flera funktioner samlas inom samma område. Då campingområdet avser ett ersättningsområde, bedöms påverkan på riksintresset bli oförändrat.

Enligt Terrängkörningslagen (1975:1313) 1 §, är det bl.a. förbjudet med körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk på barmark i hela landet. Detta innebär bl.a. att fyrhjulingar och liknande inte får användas för transport från och till stugorna på barmark.

Riksintresse för friluftsliv

Planområdet och hela fjällkedjan ligger inom riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken, *Norrbottens fjällområde*. Hela fjällkedjan mot Norge och delar mot Finland utgör riksintresse för friluftslivet. Torneälven och Muoniälven ingår i ett område för friluftslivet som sträcker sig ner till kusten.

Planförslaget bedöms bidra positivt till riksintresse för friluftsliv. Detta då fritidshus och camping skapar förutsättning för att fler människor ska komma närmare naturen och friluftslivet.

Riksintresse för rörligt friluftsliv

Planområdet och stora delar kring Torneträsk ligger inom riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap 2 § miljöbalken, *Torneträsk-Paitasjärvi*. Kring Torneträsk finns natur- och kulturvärden som i sin helhet är av betydelse för turism och friluftsliv.

Planförslaget bedöms bidra positivt till riksintresse för rörligt friluftsliv. Detta planens syfte skapar förutsättning för att fler människor ska komma närmare naturen och friluftslivet.

Riksintresse för Kommunikationer väg (E10)

Planområdet gränsar mot väg E10 som är ett utpekat riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Vägen ingår även i det av EU utpekade Trans European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. E10 sträcker sig mellan Töre vid Norrlandskusten och Riksgränsen.

Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset negativt då inga ytterligare anslutningar planeras. Hänsyn till gällande skyddsavstånd med hänseende på farligt gods och bebyggelsefritt avstånd har tagits, se rubrik *Störningar, risk och säkerhet*.

Riksintresse för rennäring

Cirka 2 km norr om planområdet, längst Torneträsk, finns en utpekad flyttled för rennäringen. Söder om planområdet, cirka 1,5 km, finns ett stort kärnområde för riksintresse rennäring. Torneträsk ligger inom Gabna sameby som bedriver renskötsel i området.

Generellt är området vid Stenbacken svårt för rennäringen då det är relativt smalt mellan järnvägen och Torneträsk. Vid tidigare översiktlig kommunal planering (*Översiktsplan 2018, 2018-12-11* och *Fördjupad översiktsplan för Torneträskområdet, 2014-01)* har kommunen fört dialog med rennäringen för att hitta lämpliga ytor för exploatering som inte påtagligt försvårar för rennäringen. Fritidshusbebyggelse och campingplats (fricamping) vid Torneträsk bedöms ha högst utnyttjandegrad under vårvintern då renarna befinner sig längre ner i skoglandet. Rennäringen har därför varit positiva till utpekande av utvecklingsområde F 13, se rubrik *Fördjupning av översiktsplanen*. Aktuellt planområde ligger inom utvecklingsområdet F 13. Den befintliga campingplatsen som finns cirka 5 km nordväst om aktuellt planområde skapar i nuläget problem för rennäringen. Att planlägga för ny camping inom aktuell detaljplan är därmed ett led i att flytta den befintliga campingplatsen vilket bedöms bidra positivt till rennäringen.

Ortofoto, planområdet markeras ungefärligen med rött och befintlig camping markeras med blått (Källa: Metria 2019-09-06)

I detaljplanen tas hänsyn till rennäringen genom att fri passage om 200 meter möjliggörs genom planområdet. Fri passage finns även längst stranden då planområdesgränsen ligger 100 meter från sjön. Planerade fritidshustomter ligger utspridda i landskapet med cirka 50 meter mellanrum och byggnadsarean begränsas för att minimera påverkan på omgivningen. Utformningen av planområdet och planbestämmelser skapar förutsättningar för att renarna ska kunna ströva fritt inom området.

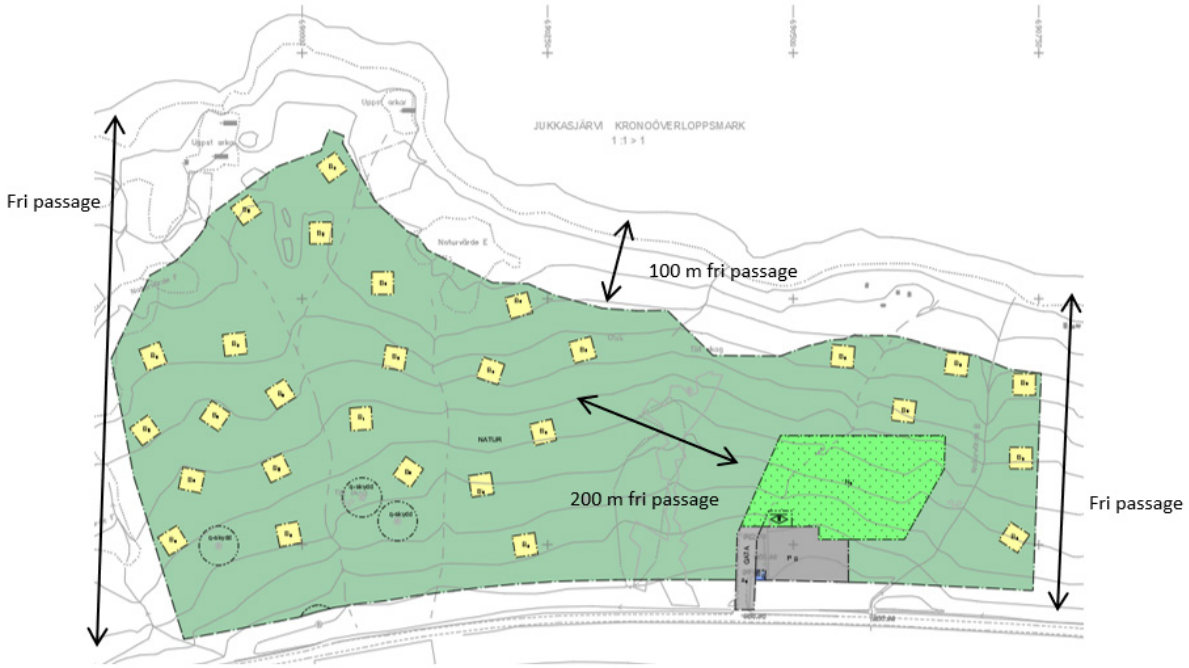

Utdrag ur plankartan där fria passager illustreras.

Natura 2000

Planområdet och hela *Torne och Kalix älvsystem* (SE0820430) ligger inom Natura 2000 som utgör riksintresse enligt 4 kap miljöbalken, utpekat enligt art- och habitatdirektivet. Natura 2000-områdena ingår i ett europeiskt nätverk av naturtyper och syftar till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för ingående arter.

Nya fritidshus kommer att vara av enkel standard. Inga avloppsanläggningar får anläggas och lösningar som torrtoaletter måste användas. Genom att VA-anläggningar inte får anläggas undviks också påverkan på MKN vatten (Torneträsk). Dricksvatten tas med eller hämtas från sjön. I kommande arrendekontrakt ska det regleras att arrendatorn inte får installera WC, disk- eller tvättmaskin.

För campingområdet möjliggörs ett område för ett servicehus med vatten och avlopp. Kommunen kommer i bygglovsskedet säkerställa en hög skyddsnivå.

Planområdesgränsen följer Torneträsk men ligger 100 meter från strandlinjen. Genom att inte planlägga området närmast träsket bedöms inverkan på Natura 2000-området inte bli betydande.

Strandskydd

Strandskydd enligt miljöbalken gäller 100 meter från Torneträsk. Planområdesgränser ligger 100 meter från strandlinjen varför strandskyddet inte berörs av aktuell detaljplan.

Foto visar del av området som planläggs som uppställningsplats för arkar (Fotot: Tyréns AB 2019-08-28)

Kulturskydd

En arkeologisk utredning (*Arkeologisk utredning för planering av fritidsbebyggelse och campingplats mellan Stenbacken och Torneträsk)* genomfördes 2014 av Landskapsarkeologerna. Inom inventeringsområdet identifierades totalt 7 st objekt i form av bläckningar i gamla tallar, fossil åkermark med röjningsrösen, bebyggelselämningar och fornlämningsliknande naturbildningar. Fornminnesobjekten bedöms som övriga kulturhistoriska lämningar.

NR	OBJEKT
LK 2014:008	Bläckning av träd
LK 2014:009	Bläckning av träd
LK 2014:010	Bläckning av träd
LK 2014:011	Bläckning av träd
LK 2014:012	Gropar
LK 2014:013	Bebyggelselämningar
LK 2014:046	Fossil åker

Översiktskarta, inventeringsområde markeras med rött och fynd markeras med orange. Aktuellt planområdet markeras ungefärligen med blått (Källa: Rapport Arkeologisk utredning, 2014:14

Lämningarna bedöms ha olika behov av skyddsgrad. Enligt utredningen är det främst lämningarna 8-11, de så kallade bläckningarna som är särskilt skyddsvärda och därför beläggs med q-märkning i detaljplanen. Länsstyrelsen har yttrat sig i samrådet och delar bedömningen att bläckningarna är de lämningar som bör beläggas med skydd. Övriga lämningar; nr 12 (fornlämningsliknande lämning), nr 13 (bebyggelselämning) och nr 46 (fossil åker) bedöms antingen vara så pass osäkra eller sentida att bevarandevärdet är relativt lågt och därför regleras ingen q-märkning för dessa lämningar. Samtliga lämningar som utredningen presenterar har lagts in i grundkartan. I plankartan regleras en skyddszon på 20 meters radie för de q-markerade lämningarna för att säkerställa att fornlämningarna inte påverkas. Den fossila åkern ligger inom fri passage för rennäringen vilket innebär att ingen bebyggelse medges inom området.

Foton visar bläckning på gamla tallar inom planområdet (Källa: Arkeologisk utredning 2014)

Om ytterligare fornlämningar påträffas under byggskedet ska arbetet avbrytas och länsstyrelsen kontaktas. Fornlämningar skyddas av kulturminneslagen (*SFS 1988:950*).

Naturskydd

I samband med planläggningen har en naturvärdesinventering (NVI) utförts av Enetjärn natur AB (*Inventering och bedömning av naturvärde Stenbacken, planerad campingplats i Kiruna kommun, 2014-09-15).*

Nästan hela planområdet bedöms ha ett högt naturvärde och innehåller fem objekt enligt naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde). Dessa områden utgörs av två objekt med fjällbjörkskog (A + C), två mindre kärr (F + E) och en skogsbäck (B). Stranden vid Torneträsk (D) utgör också ett påtagligt naturvärde men detta område ingår inte i planområdet.

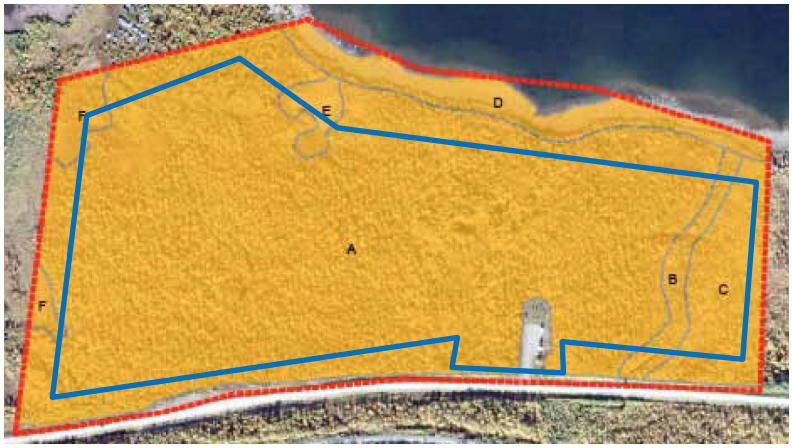

Kartan visar inventerat område och de sex klassade objekten, planområdet markeras ungefärligen med blått (Källa: NVI Enetjärn natur AB 2014-09-15)

Fjällbjörkskog i områdets centrala del (A)
Objektet utgör stora delar av planområdet med sin fjällbjörkskog. I trädskiktet finns också enstaka mindre rönnar och sälgar. Små grupper av gamla tallar finns på enstaka ställen. Fältskiktet domineras av ris, lingon, kråkbär och odon.

Natura 2000-naturtyp: 9040 Fjällbjörkskog
***Naturvärdesklass:* 3** Påtagligt naturvärde
Motivering*:* Att området utgörs av Natura 2000-naturtyp ger ett påtagligt biotopvärde. Det förstärks av biotopkvaliteter som naturlig artsammansättning, variation samt åldersspridning och luckighet i trädskiktet. Värdeelement som död ved, gamla träd och block bidrar till mångformigheten. Förekomst av enstaka naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Skogsbäck (B)
En bäck finns i planområdets östra del som rinner genom planområdet från söder (E10:an) och ner mot Torneträsk. Även bäckar är viktiga med tanke på konnektivitet och är viktiga livsmiljöer för en mängd arter. För att inte påverka strandens och bäckens funktion som ekologisk korridor, längs vilken arter kan förflytta sig, är det viktigt att en kantzon sparas runt dessa objekt.

***Naturvärdesklass*: 3** Påtagligt naturvärde
Motivering: Biotopkvaliteter som naturlighet, hydrologi och variation i landskapet ger ett påtagligt biotopvärde. Förekomst av värdeelement som block, sten och död ved i vattnet bidrar till den biologiska mångfalden. Ett visst artvärde finns med något större artrikedom än omgivningen.

Fjällbjörkskog öster om bäcken (C)
Fjällbjörkskog med ett ganska stort inslag av vide framför allt i de västra och norra delarna av objektet. På marken växer en del ris men inslaget av gräs och örter är stort på många ställen.

Natura 2000-naturtyp: 9040 Fjällbjörkskog
Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde
Motivering: Att området utgörs av Natura 2000-naturtyp ger ett påtagligt biotopvärde. Det förstärks av biotopkvaliteter som naturlig artsammansättning, variation, fuktstråk samt

åldersspridning och luckighet i trädskiktet. Värdeelement som död ved och block bidrar till mångformigheten. Förekomst av enstaka naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Mindre kärr (E + F)
Två små våtmarker med naturlig vegetation och hydrologi finns inom planområdets västra del. Områdena är i mindre omfattning påverkade av mänsklig aktivitet och har därmed ett högre naturvärde. Även om våtmarkerna inte är särskilt artrika är de viktiga med tanke på variationen i landskapet. De utgör livsmiljöer för ett stort antal växter och djur, vilka ofta är anpassade till den miljö de är en del av. Våtmarkernas funktion i ekosystemet är därför beroende av en naturlig och fungerande hydrologi. De är därför känsliga för åtgärder som påverkar denna, exempelvis ovarsamma skogsbruksåtgärder i direkt anslutning till våtmarken, dikning i och runt våtmarken eller vägbyggen.

***Natura 2000-naturtyp**:* 7140 Öppna mossar och kärr
Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde
Motivering: Att området utgörs av Natura 2000-naturtyp ger ett påtagligt biotopvärde. Det förstärks av biotopkvaliteter som naturlig artsammansättning, variation, fuktstråk samt åldersspridning och luckighet i trädskiktet. Värdeelement som död ved och block bidrar till mångformigheten. Förekomst av enstaka naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Samlad bedömning naturvärde

Bedömningsskalan enligt standard
klass 1 är *högsta naturvärde*
klass 2 är *högt naturvärde*
klass 3 är *påtagligt naturvärde*
klass 4 är *visst naturvärde*.

Största delen av det inventerade området har bedömts hysa högre naturvärde. De objekt som är särskilt angelägna att bevara intakta är de mindre objekt som skapar variation i landskapet (B, E och F). Även om fjällbjörkskogen (objekt A och C) bedömdes till samma naturvärdesklass (klass 3) är den naturtypen mycket vanligt förekommande i området runt Torneträsk. Stora arealer av fjällbjörkskog med lika högt eller högre naturvärde bedöms finnas i omgivningarna av det inventerade området. Fjällbjörkskogen i inventeringsområdet är relativt artfattig.

Arter som förekommer i området finns sannolikt i omgivningarna. För de skyddade och fridlysta arter som finns i området görs bedömningen att varken de arter som påträffats i området eller de ytterligare arter som bedöms finnas här torde ha tätare förekomster i det inventerade området än utanför. Sannolikt finns mer artrika miljöer av motsvarande naturtyper i landskapet runtomkring.

Nya fritidshus och camping planeras inom område A och C då dessa områden bedömts utgöra de minst artrika områdena även om de har ett visst naturvärde. Planförslaget bedöms inte påverka naturvärdena betydande då anpassningar har skett. Nya fritidshus ska vara enkla och inga vägar planeras inom området. Vintertid kan material fraktas via snöskoter eller skidor. Transportmöjligheterna sätter gränser på vad som går att bygga i området.

För att säkerställa att bäcken bevaras intakt regleras området som naturmark och ingen kvartersmark planeras närmare än cirka 20 meter. Område E och F regleras i plankartan som naturmark.

Sammanfattningsvis kommer en viss förlust av naturvärde ske i samband med planläggningen då campingområdet kräver en viss yta. Nya fritidshus kommer att vara enkla och placeras cirka 50 meter från varandra för att bibehålla glesheten. Naturtypen som finns i området är vanligt förekommande i Torneträskområdet och artrikedomen inom aktuellt planområde bedöms vara relativ fattig i förhållande till andra kringliggande områden.

Inga vägar planläggs inom området, fritidshusen kommer således inte nås med bil. Detta för att minska påverkan på naturen. Vintertid kan material fraktas via snöskoter eller skidor. Transportmöjligheterna sätter gränser på vad som går att bygga i området.

Mellankommunala intressen

Några mellankommunala intressen bedöms inte påverkas av aktuellt detaljplaneförslag.

Översiktliga planer och program

Översiktsplan

Kiruna kommuns översiktsplan är från 2018. Planen visar grunddragen för hur kommunen planerar att använda mark och vattenområden, hur kommunen vill att den byggda miljön ska utvecklas och bevaras samt hur kommunen tänkt sig att tillvarata riksintressena.

I översiktsplanen (*Översiktsplan 2018, 2018-12-11*) är planområdet och stora delar av Stenbacken utpekat för fritidsbebyggelse (F 26). I översiktsplanen påpekas vikten av anpassning till landskapsbilden och fritidshus av enklare karaktär samt begränsning av utsläpp till Torneträsk. Mellan Stenbacken och Torneträsk utreds planläggning för fritishusbebyggelse och camping. I detta område kan även viss turistisk verksamhet tillåtas. Naturinventering ska göras vid detaljplaneläggning och det kan även vara aktuellt med arkeologisk utredning vid exploatering.

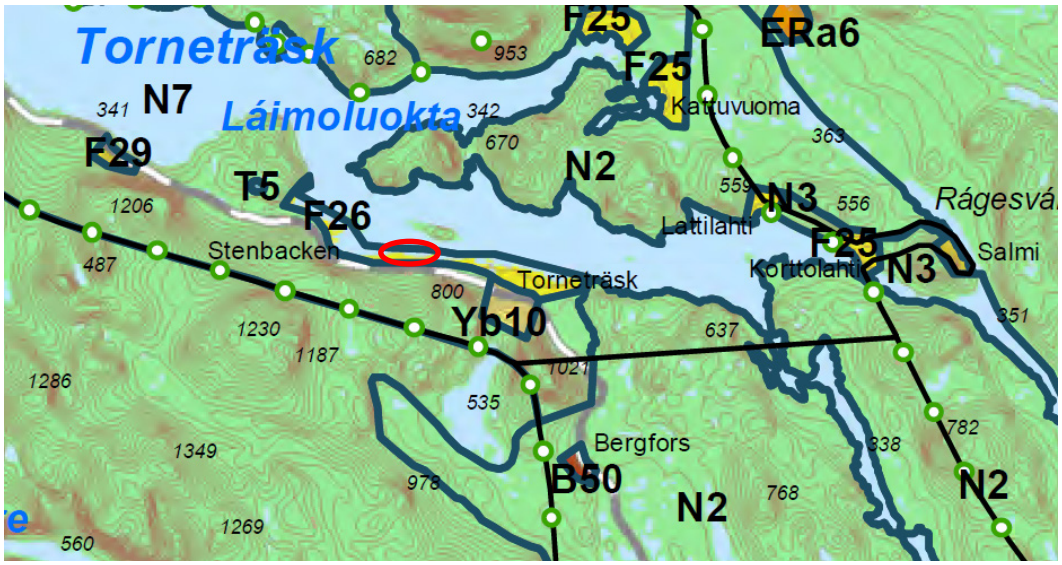

Utdrag plankarta gällande översiktsplan, planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Kiruna kommun)

Aktuell utveckling bedöms vara i linje med gällande översiktsplan då markanvändningarna överensstämmer och planerad utveckling följer kommunens översiktliga intentioner om att hålla bebyggelsen begränsad och av enklare karaktär. De utredningar som krävs i samband med exploatering har genomförts.

Fördjupning av översiktsplanen

I den fördjupade översiktsplanen från 2014 *(Fördjupad översiktsplan för Torneträskområdet, 2014-01)* pekas hela planområdet ut som ett utvecklingsområde (F 13). Området avses för enklare fritidshus och området ska detaljplaneläggas. Stor hänsyn ska tas till fornlämningar och rennäringsintressen samt till områdets känsliga naturvärden.

För Stenbacken finns särskilda rekommendationer enligt följande:

”I området föreslås endast mindre fritidshus av enklare karaktär. Bebyggelsen kan inordnas i bostadsgrupper och en gemensam servicebyggnad kan få anordnas. Servicehuset ska anslutas till ett minireningsverk. Restriktivitet mot vattenklosetter för fritidshusen. Mörka tak- och fasadkulörer rekommenderas. Husen bör utformas med sadeltak.”

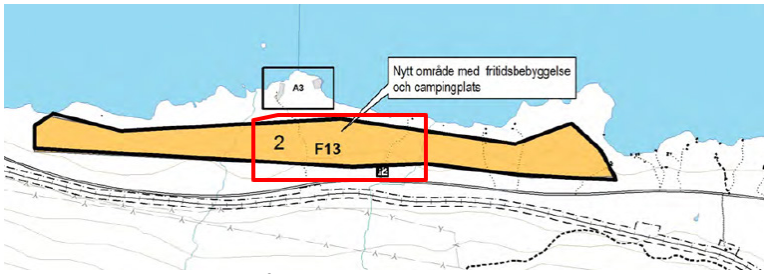

Utdrag detaljkarta från gällande fördjupad översiktsplan för Torneträskområdet, planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Kiruna kommun).

Aktuell utveckling bedöms vara i linje med den fördjupade översiktsplanen för Torneträskområdet då aktuella markanvändningar följer utpekade användningar och planförslaget i övrigt är i linje med de utformnings- och miljökrav som kommunen beslutat om.

Detaljplaner och områdesbestämmelser

Planområdet är sedan tidigare inte planlagt och berörs inte av några områdesbestämmelser.

Direkt norr om aktuellt planområde vid Torneträsk strand finns två planområden som reglerar uppställning av arkar. Planområdena finns markerade i grundkartan för aktuell detaljplan.

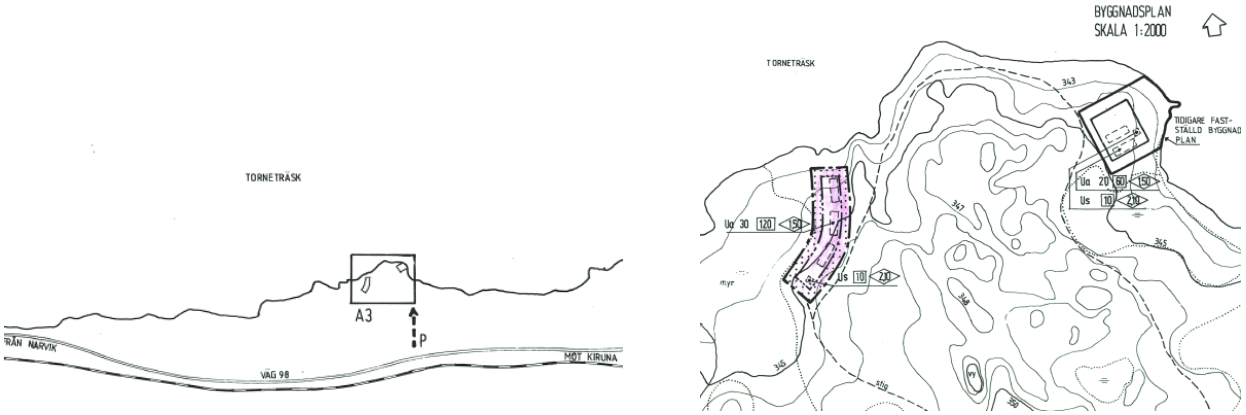

Utdrag från gällande plankartor för uppställning arkar

Pågående planprocesser

Det pågår en planprocess sedan 2006 för ett område (Västra Stenbacken) väster om aktuellt planområde. Syftet med den planläggningen är att pröva de planmässiga förutsättningarna för att förtäta befintligt fritidshusområde.

Översiktskarta som visar planområde väster om (grönt) aktuellt planområde. Aktuellt planområde markeras ungefärligt med rött (Källa: Metria.se 2019-08-22)

Kommunala beslut i övrigt

Kommunstyrelsen (Ks) beslutade inför samråd, 2019-11-04, § 317 om att högsta tillåtna byggnadsarea för huvudbyggnad ska uppgå till 100m².

FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER

Mark- och vattenområden

Vid planområdesgränsen i norr (mot Torneträsk) ligger marknivån på +348 meter (RH2000). Marknivån är högst vid plangränsen mot E10:an, här ligger marken på +364 meter (RH2000). Planområdet är således relativt flackt med en lutning på cirka 5%.

Området utgörs mestadels av gles fjällbjörkskog där markvegetationen domineras av ris. I svackor finns fuktigare mark med ett större inslag av videbuskar. Några mindre kärr finns där markvegetationen domineras av högstarr, bärris och vitmossor. I östra delen av planområdet finns en mindre skogsbäck som rinner ner till Torneträsk.

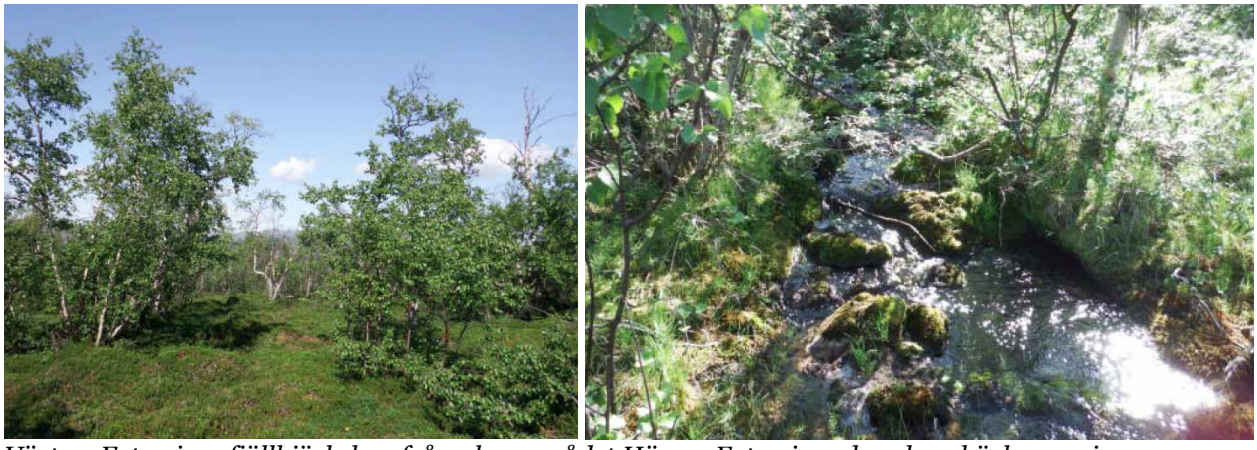

Väster: Foto visar fjällbjörkskog från planområdet Höger: Foto visar den skogsbäck som rinner genom planområdet östra del (Källa: NVI Enetjärn natur AB 2014-09-15)

Friytor och friluftsliv

Boende och besökande inom planområdet använder framförallt Torneträsk för sommar- och vinterfiske. Dessutom finns goda förutsättningar för skoterfärder, skid- och vandringsturer i anslutning till planområdet.

Planområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv (*Norrbottens fjällområde enligt 3 kap §6 MB*) samt inom riksintresse för rörligt friluftsliv (*Torneträsk – Paitasjärvi enligt 4 kap § 2 MB*).

Planförslaget bedöms bidra positivt till riksintressena för friluftslivet och det rörliga friluftslivet. Detta då fler människor får möjlighet att komma närmare naturen.

Landskapsbild

Landskapsbilden kommer delvis att påverkas då planområdet i dagsläget är obebyggt. Genom att reglera enklare fritidshus och placera dessa utspridda (cirka 50 meter från varandra) i landskapet bedöms inverkan på landskapsbilden inte bli betydande. Även höjden på bebyggelsen regleras för att begränsa påverkan på omgivningen.

Ny camping kommer delvis ha inverkan på landskapsbilden med då aktuell placering är en ersättningsplats bedöms påverkan på hela landskapsbilden kring Stenbacken i stort inte bli betydande.

Geotekniska förhållanden

Inga geotekniska eller hydrologiska undersökningar har gjorts i samband med detaljplanens framtagande. Enligt SGU är jordarten morän. Marken bedöms översiktligt vara byggbar för planerat ändamål då endast enklare fritidshus ska anläggas. Inom campingplatsen planeras mindre servicehus och grundläggningssätt ska redovisas i samband med bygglov.

Det finns myrmark inom planområdet. Kring dessa placeras inga byggnader närmare än 20 meter för att säkerställa markens bärighet.

Grundläggning får endast ske på plint vilket regleras med en generell bestämmelse i plankartan.

Förorenad mark och vatten

Ingen misstanke finns i dagsläget om att markföroreningar förekommer inom planområdet. Frågan om sanering av förorenad mark hanteras om aktuellt enligt miljöbalkens bestämmelser.

Radon

Förekomsten av markradon har inte undersökts inom området i samband med framtagande av planhandlingarna.

Markstrålning ska beaktas vid grundläggningen. Inom högriskområden ska byggnader där människor vistas mer än tillfälligt utformas ”radonsäkert”. På normalriskområden kan enklare åtgärder vidtas. Inom högriskområden ska byggnader där människor vistas mer än tillfälligt utformas radonsäkert. Metod ska redovisas i samband med bygglov. Radonsäkert byggande rekommenderas där markradon inte undersökts.

Bebyggelseområden

Befintliga förhållanden

Planområdet är i dagsläget obebyggt. Intill vägen (E10) finns en grusad parkeringsplats och från denna löper flertalet stigar genom planområdet mot Torneträsk. Närmast stranden, utanför planområdet, finns ett område som används som uppställningsplats för arkar som vintertid används för pimpelfiske på Torneträsk. Området är sedan tidigare påverkat av människan då det

finns uppställda skotrar och skoterkälkar i fjällskogen. Det finns även stigar för fyrhjulingar.

Foton visar området kring de gamla tallarna (fornlämningar) som används som sommarförvaring till skotrar och kälkar (Foto: Tyréns AB 2019-08-28)

Planförslag

Planförslaget innebär att marken regleras med användningen fritidshus [**B_1**] (en- och tvåbostadshus) samt friluftsliv och camping [**N_1**]. Användningen fritidshus avser boende av varaktig karaktär. Inom friluftsliv och camping inryms campingplatser som ska vara till för det rörliga friluftslivet. Campingplatser är därför avsedda endast för tillfällig uthyrning och för enkelt flyttbara enheter. Spiketält får således inte uppföras inom campingområdet och för att säkerställa detta får större delen av marken inom campingområdet inte bebyggas (prickad mark i plankartan).

Planförslaget innebär att stora ytor regleras som natur [**NATUR**] med hänsyn till den omgivande miljön och landskapsanpassningen. Inga vägar planläggs mellan fritidshusen vilket innebär att boende inte kommer nå sin tomt med bil.

Inom planområdet regleras tomterplatserna till 500 m² med en byggnadsarea om maximalt 100 m². Största byggnadsarea för huvudbyggnad är 50 m². I enlighet med den fördjupade översiktsplanen regleras att huvudbyggnader ska utformas med sadeltak. Tak ska vara mörka och icke reflekterande. Fasader ska målas med mörk slamfärg. Av säkerhetsskäl får bastu inte inredas i huvudbyggnad, däremot kan bastu tillåtas i komplementbyggnad inom ramen för bestämmelserna i detaljplanen. Utformningsbestämmelserna regleras som generella bestämmelser och gäller hela planområdet.

Komplementbyggnader som avses i plan- och bygglagens 9 kap 4 § pkt 3 och 9 kap 4a §, så kallade friggebodar och Attefall samt tillbyggnad som avses i 9 kap 4 b § pkt 1 är normalt bygglovsbefriade åtgärder. Åtgärderna omfattar mellan 15-30 m² och kräver i vanliga fall endast en anmälan. För att ytterligare säkerställa att exploateringsgraden begränsas med hänsyn till områdets värdefulla miljö regleras utökad lovplikt för uppförande av dessa bygglovsbefriade åtgärder. För området krävs således bygglov för att:

- Uppföra eller bygga till en komplementbyggnad på max 15 m², så kallad friggebod
- Uppföra eller bygga till ett komplementbostadshus eller komplementbyggnad på max 30 m², så kallat Attefallshus

- Göra en tillbyggnad på max 15 m²

Detta innebär att ovanstående byggnadsåtgärder prövas mot bestämmelserna i detaljplanen. Utökad lovplikt regleras med en generell bestämmelse i plankartan.

Högsta tillåtna nockhöjd för bostadsbebyggelsen inom planområdet är 5,5 meter. Grundläggning av fritidshus får endast ske på plint för att minska behovet av fyllnader och schakt. Detta regleras med en generell bestämmelse då syftet är att med hänsyn till markens lutning anpassa bebyggelsen efter landskapet. I figuren nedan illustreras hur bebyggelsens nockhöjd i förhållande till marknivån kan variera.

Inom campingområdet möjliggörs ett område för att inrymma servicehus (cirka 430 m²). Byggrätten för servicehuset är avgränsad för att tillgodose behovet med hänsyn till antalet möjliga campingplatser och regleras därför inte mer i detalj. Servicehuset behöver inte grundläggas med plintgrund.

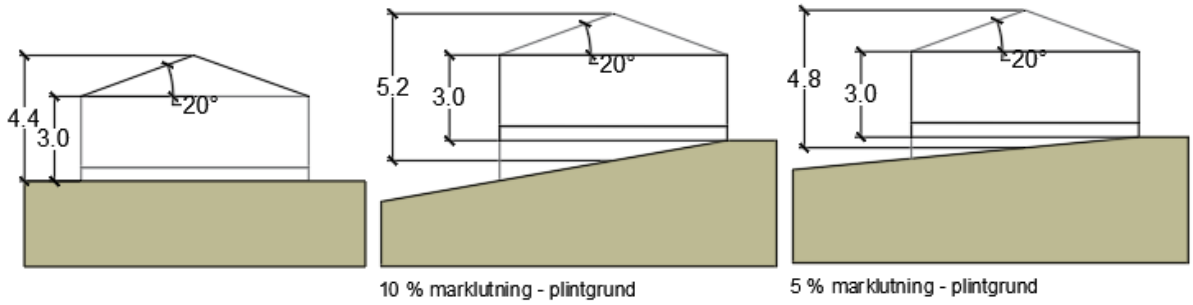

Illustration av hur byggnader generellt kan utformas inom ramen för reglerad nockhöjd, marklutning och grundläggning genom plintgrund.

Kvartersmark för fritidshus 4,5 meter närmast fastighetsgräns/arrendetomtgräns får inte bebyggas och regleras med en generell bestämmelse i plankartan.

Offentlig och kommersiell service

Abisko, som är närmsta serviceort, ligger cirka 30 km nordväst om planområdet. Här finns livsmedelsbutik, drivmedelsförsäljning och grundskola.

Större delen av kommunens offentliga och kommersiella service är koncentrerad till huvudorten Kiruna. Här finns sjukhus, skolor (grundskolor, gymnasieskola samt folkhögskola), busstation, järnvägsstation m.m. Kiruna ligger cirka 60 km sydöst om planområdet.

Kommunikationer

Fordonstrafik

Nya fritidshus kommer att vara enkla och inga vägar planläggs inom området. Fritidshusen kommer således inte nås med bil för att minska påverkan på naturen. Vintertid kan material fraktas med snöskoter eller skidor. Transportmöjligheterna sätter gränser för vad som går att bygga i området. I detaljplanen regleras en yta för [**GATA**] i anslutning till E10 för att angöra parkeringen och nå campingen. Huvudmannaskapet för gatan är enskilt.

Enligt Terrängkörningslagen (1975:1313) 1 §, är det bl.a. förbjudet med körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk på barmark i hela landet. Detta innebär bl.a. att fyrhjulingar och liknande inte får användas för transport från och till stugorna på barmark.

Parkering

Inom planområdet finns idag en grusad yta som används som parkering av fiskare, tillfälliga campare och andra som på något sätt vill komma ut i naturen. För att inrymma fler bilar behöver parkeringsytan utökas.

Inom den yta som regleras för camping finns parkeringsutrymme för campinggäster. Planförslaget möjliggör i övrigt för 29 tomtplatser. För att tillgodose parkeringsbehovet för dessa och även ta höjd för tillfälliga besökare, beräknas det krävas cirka 100 parkeringsplatser då många också antas komma med släpvagn. Yta för detta säkerställs i plankartan genom [**P**] och illustreras nedan. I detaljplanen möjliggörs för bildande av gemensamhetsanläggning för parkering [**g**]. Gemensamhetsanläggningen ansvarar för att säkerställa behovet av parkeringsplatser och utformningen av dessa.

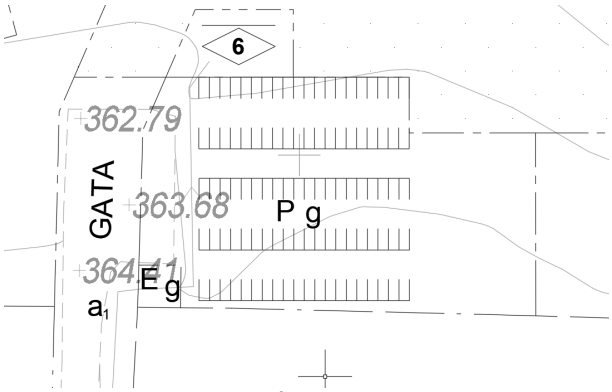

Kartan visar förslag på utformning av parkeringsytan innehållande 100 parkeringsplatser (Källa: Tyréns AB)

Gång- och skotertrafik

Inom planområdet finns flertalet stigar som leder från E10:an och ner mot Torneträsk. Nya stigar kommer troligen att bildas inom området då dessa kommer att utgöra anslutningsvägar till fritidshusen under barmarksperioden. Vintertid kan stugorna nås med skidor eller skoter.

Inom planområdet finns inga skoterleder. Närmsta statliga skoterled finns vid Abisko och närmsta kommunala skoterled finns i Torneträsk.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Det finns inget kommunalt vatten och avlopp inom aktuellt område. Nya fritidshus kommer att vara av enkel standard. Inga avloppsanläggningar får generellt anläggas och lösningar som torrtoaletter måste användas. Genom att VA-anläggningar inte får anläggas undviks också påverkan på MKN vatten (Torneträsk). Dricksvatten tas med eller hämtas från sjön.

I kommande arrendekontrakt ska det regleras att arrendatorn inte får installera WC, disk- eller tvättmaskin.

Det finns ännu ingen fastställd aktör för campingen. Om anläggning av camping blir aktuellt finns möjlighet för arrendator att anlägga avloppsanläggning för denna. Kommunen kommer i bygglovsskedet att säkerställa att en eventuell enskild avloppsanläggning (minireningsverk) till servicehuset anläggs med hög skyddsnivå. I upplåtelse av campingområdet ska

förstahandsarrendator tillåta enskild VA, men det är upp till andrahandsarrendatorn att tekniskt ordna detta så att anläggningen uppfyller de krav som framgår av lagstiftning.

Dagvatten

Idag omhändertas dagvatten helt via infiltration på naturmarken. Planförslaget bedöms inte bidra till någon betydande ökning av dagvattnet i området då andelen hårdgjorda ytor är små i jämförelse med naturmarken.

El och värme

I dagsläget finns inga elledningar inom planområdet.

Vattenfall AB har hand om distributionen av el i området. Elförsörjning kan ombesörjas genom anslutning till befintlig huvudmatning för el. Anslutningspunkt anges av nätägare.

Tele- och datakommunikationer

Det finns inga optoledningar i området.

Skanova har ledningar längst E10:an och eventuell anslutning och avgift anges av huvudman.

Avfall

Idag finns ingen organiserad avfallshantering inom planområdet. Tekniska verken AB ansvarar för avfallshantering i närområdet.

Inom planerad parkeringsyta möjliggörs det för en gemensam avfallsstation [**E**] för boende och campinggäster. Avfallsstation ska utformas enligt regelverket som beskrivs i *”Handbok för avfallsutrymmen (2018)”* framtagen av Avfall Sverige. En renhållningsavgift kommer att tas ut av Tekniska Verken i Kiruna AB för hämtning av avfall.

Inga avloppsanläggningar kommer generellt att tillåtas inom området vilket kan innebära behov av latrinkärl och hantering av dessa. I detaljplanen möjliggörs för bildande av gemensamhetsanläggning för avfallshantering [**g**]. Gemensamhetsanläggning för avfallshantering behöver bildas separat. Om delägarna i gemensamhetsanläggning önskar kan hämtning av latrinkärl ordnas genom avtal med Tekniska Verken i Kiruna AB. Ett separat hus för hantering av latrin behöver då upprättas, förslagsvis i anslutning till avfallsstationen. I annat fall hänvisas avfallet till närmaste återvinningscentral.

Räddningstjänst

Brandvärn finns i Abisko men insatsstyrka på heltid finns i Kiruna.

Skydd av ledningar

Hänsyn till eventuella befintliga ledningar måste tas under om- och tillbyggnad. Vid markarbeten ska berörda elnätsföretag kontaktas för begäran om kabelanvisning. Detta ska göras i god tid innan planerade grävningsarbeten. Det finns inga ledningar inom kvartersmarken som behöver skyddas.

Tillgänglighet och trygghet

Att människor med olika typer av funktionsnedsättningar och i alla åldrar kan bli fullt delaktiga i samhällslivet, ska alltid beaktas fullt ut vid nybyggnation. Alla ytor ska göras tillgängliga, trygga och användbara för alla grupper av människor så långt det är möjligt.

Störningar, risker och säkerhet

Planeringen får inte leda till störningar som kan innebära olägenheter för människors hälsa (vilket definieras i 9 kap. 3§ miljöbalken). Med olägenhet för människors hälsa avses en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan ha en menlig inverkan på hälsan. Även de störningar som i första hand påverkar välbefinnandet kan vara olägenheter för människors hälsa, till exempel buller. Bedömningen av om en störning inverkar menligt på hälsan beror på hur människor i allmänhet uppfattar situationen. För att störningen ska omfattas av bestämmelsen krävs att den har en viss varaktighet, antingen genom att den pågår under en sammanhängande tid eller att den återkommer, regelbundet eller oregelbundet.

Bebyggelsefritt avstånd och säkerhetszon

Vägens sidoområde behöver generellt utformas så att risken för svåra personskador vid avkörningsolyckor förebyggs. Säkerhetszonens bredd är beroende av bland annat högsta tillåten hastighet och trafikflöde. Det finns också andra skäl till att det behövs ett fritt utrymme längs vägar, bland annat för snöupplag och för att få plats med vägmärken och belysning. Därutöver måste Trafikverkets riktlinje om bebyggelsefritt avstånd från väg E10 om 30 meter från vägområdet (körbana inklusive diken och slänter) tas i beaktande. Plangränsen ligger 30 meter från E10:an med undantag för befintlig infartsväg. Det bebyggelsefria området kring E10:an bedöms således inte påverkas av planförslaget.

Transportled farligt gods

Längst E10 transporteras farligt gods varpå det är viktig med ett skyddsavstånd från vägen. Länsstyrelsen i Norrbotten har 2015 tagit fram: *Riktlinjer - Skyddsavstånd till transportleder för farlig gods*. Enligt riktlinjerna finns fyra olika kategorier för markanvändningen och bostäder (småhusbebyggelse) och tillfällig vistelse hamnar i zon C (normalkänslig verksamhet).

Väg	Antal fordon Årsdygnstrafik [ÅDT]	Andel tung trafik [%]	Hastighet [km/h]
E10	647	48% (Kvoten för tungtrafik är inte uppdelad på fjäll/kust varför % blir hög)	90

Trafikuppgifter, prognos år 2040 enligt trafikuppräkning EVA med kvoten 1,01 för lätt trafik och 1,64 för tung trafik

Tabellen nedan visar att skyddsavståndet mot E10 rekommenderas till 40 meter utan att ytterligare säkerhetshöjande åtgärder behöver vidtas.

Vägtransport (utan ytterligare säkerhetshöjande åtgärder)

Tabell 4 **Skyddsavstånd (från vägkant) till bebyggelseområdet intill rekommenderad transportled för farligt gods genom landsbygd (90 km/h).**

	ÅDT (lastbil), fordon/dygn					
Kategori	100	200	300	400	500	600
Zon B	-	-	-	-	-	-
Zon C	10 m	30 m	30 m	30 m	40 m	40 m
Zon D	40 m	50 m	50 m	50 m	60 m	60 m

Tabellen visar skyddsavståndet från transportled med farligt gods (Källa: Riktlinjer - Skyddsavstånd till transportleder för farlig gods)

Planområdesgränsen ligger cirka 30 meter från vägområdet och ingen ny bebyggelse (inom kategori C) föreslås närmare än 60 meter från vägen. Däremot planeras det för kategori A, parkering och teknisk anläggning (okänslig verksamhet) 30 meter från vägområdet. Kategori A finns inte med tabellen ovan då risknivån är så pass låg att risken kan tolereras utan krav på särskilda åtgärder.

Inga ytterligare åtgärder bedöms krävas för att upprätthålla skyddsnivåerna, avstånden är tillräckliga.

Trafikbuller

För planärendet som påbörjats innan 2 januari 2015 gäller inte förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (SFS 2015:216/2017:359). Då aktuell planprocess påbörjades (2013) fanns inga författningsreglerade riktvärden och gällande förordning har alltså inte ersatt några tidigare värden. Även om förordningen inte ska tillämpas på ärenden som påbörjats före 2 januari 2015 kan den ändå användas som vägledning.

Buller från spårtrafik och vägar bör inte enligt förordningen överskrida:

- 60 dBA ekvivalentnivå vid fasad (65 dBA ekvivalentnivå för en bostad om högst 35 m2)
- 50 dBA ekvivalentnivå vid uteplats i anslutning till bostad
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Boverket tillsammans med SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) har tagit fram en broschyr (*Hur mycket bullrar vägtrafiken?)* som visar metoder för att översiktligt kunna bedöma ekvivalenta (genomsnittliga) bullernivåer. Båda metoderna förutsätter att dessa uppgifter finns:

- Trafikmängd (647 ÅDT)
- Skyltad hastighet (90 km/h)
- Avstånd mellan väg och mottagare (70 meter)

Väg	Antal fordon Årsdygnstrafik [ÅDT]	Andel tung trafik [%]	Hastighet [km/h]
E10	647	48% (Kvoten för tungtrafik är inte uppdelad på fjäll/kust varför % blir hög)	90

Trafikuppgifter, prognos år 2040 enligt trafikuppräkning EVA med kvoten 1,01 för lätt trafik och 1,64 för tung trafik

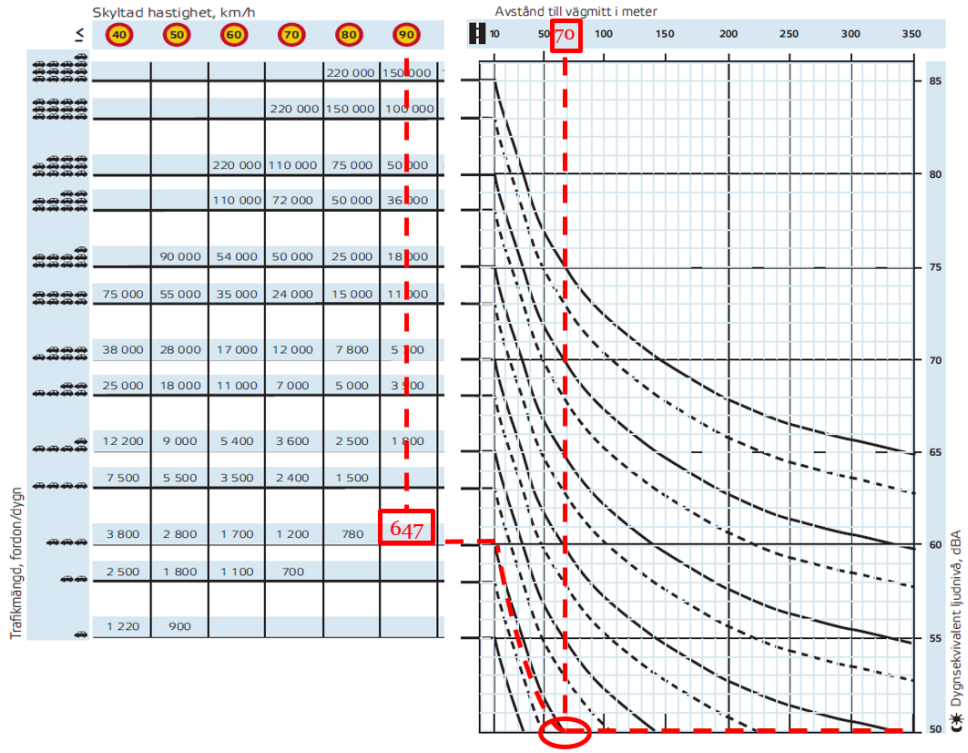

Översiktlig bullerberäkning för E10 enligt modell 1 (Källa: Hur mycket bullrar vägtrafiken?)

Gällande riktvärden för buller vid bostäder klaras enligt modellen ovan. Buller från E10:an kommer inte att vara ett problem. Tillkommande trafik bedöms vara begränsad och antas inte medföra att gällande normer inte kan uppfyllas.

MILJÖKONSEKVENSER

Enligt 6 kap. 11§ miljöbalken om miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar av planer och program ska en myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program göra en miljöbedömning av planen, programmet eller ändringen, om dess genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planeringen så att en hållbar utveckling främjas. Bedömningen ska göras enligt de kriterier som anges i *förordning 1998:905 om miljökonsekvensbeskrivningar* och ska alltid utmynna i ett motiverat ställningstagande.

Innan myndigheten eller kommunen tar ställning till om betydande miljöpåverkan kan antas uppstå så ska den eller de länsstyrelser, kommuner och andra myndigheter som berörs av planen, programmet eller ändringen, ges tillfälle att yttra sig.

Om förändringen antas innebära betydande miljöpåverkan ska det upprättas en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för detaljplanen där konsekvenserna ska identifieras, beskrivas och bedömas. Krav på innehållet återfinns i 6 kap. 12-13§ MB. Regeringen får därutöver meddela föreskrifter om vilka slags planer och program som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommunens bedömning

Kiruna kommun upprättande en behovsbedömning för aktuell detaljplan 2019-09-03. Detaljplanens genomförande bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan och någon fullständig MKB behöver inte upprättas.

Länsstyrelsen har 2019-10-15 i samrådsyttrande inte lämnat något yttrande på om planförslaget kan innebära betydande miljöpåverkan med hänvisning till att viss information behöver förtydligas.

Miljömål

Syftet med de miljöpolitiska målen (prop. 2004/05:150), totalt 16 stycken (redovisas i tabellen nedan) är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Detta ska ske utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Länsstyrelserna har, tillsammans med kommunerna och näringslivet, vidarebearbetat miljömålen och anpassat dem till regional/länsnivå. Regionala miljömål är inte bara vägvisare för en ekologiskt hållbar utveckling utan också hjälpmedel för att bedöma miljötillståndet och hotbilder samt hjälp för prioritering av åtgärder och uppföljning av miljöeffekterna. Aktuellt läge går att läsa på miljömålsportalen (www.miljomal.nu).

Länsstyrelsen i Norrbottens län fastställde 2013 att de regionala miljömålen likställs med de gällande nationella miljökvalitetsmålen. De etappmål som beslutas av regeringen gäller det vill säga även som regionala etappmål för Norrbottens län.

Samtliga miljömål och planens bedömda inverkan på dessa:

Miljömål		Planens inverkan
1	Begränsad klimatpåverkan	±
2	Frisk luft	±
3	Bara naturlig försurning	x
4	Giftfri miljö	x
5	Skyddande ozonskikt	x
6	Säker strålmiljö	x
7	Ingen övergödning	x
8	Levande sjöar och vattendrag	x
9	Grundvatten av god kvalitet	±
10	Hav i balans samt levande kust och skärgård	x
11	Myllrande våtmarker	±
12	Levande skogar	x
13	Ett rikt odlingslandskap	x
14	Storslagen fjällmiljö	±
15	God bebyggd miljö	x
16	Ett rikt växt- och djurliv	±

Förklaringar
+ positiv påverkan ++ mycket positiv påverkan
- negativ påverkan - - mycket negativ påverkan
±obetydlig positiv eller negativ påverkan x ingen påverkan

Kommentar: Detaljplanens genomförande bedöms inte påverka något av miljömålen på ett betydande negativt sätt.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999 för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor från till exempel trafik och jordbruk. En MKN kan anges som en halt eller ett värde (högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark, eller vatten) men kan även beskrivas i ord.

MKN kan ses som styrmedel för att på sikt nå miljökvalitetsmålen. Det finns idag MKN för olika föroreningar i utomhusluften (*SFS 2010:477*), olika parametrar i vattenförekomster (*SFS 2004:660*), olika parametrar i havsmiljön (*SFS 2010:1341*) olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (*SFS 2001:554*) samt för omgivningsbuller (*SFS 2004:675*).

MKN för utomhusluft

Det finns svenska MKN för den högsta tillåtna halten i utomhusluft av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, fina partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly i utomhusluft.

Tillkommande trafik bedöms bli obetydande i sammanhanget. MKN riskerar därmed inte att överskridas på grund av detaljplanens genomförande.

MKN för vattenförekomster

Vattenmyndigheterna (5 stycken) har det övergripande ansvaret att se till att EU:s ramdirektiv för vatten (vattendirektivet) genomförs i Sverige. Grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten har delats in i vattenförekomster för vilka bedömning har skett vilken ekologisk, kemisk eller kvantitativ status som vattnet har och vilka krav som ställs för att kunna upprätthålla och förbättra denna status.

Bottenvikens vattendistrikt är Sveriges nordligaste vattendistrikt och omfattar hela Norrbottens län samt större delen av Västerbottens län. Länsstyrelsen i Norrbottens län har utsetts till vattenmyndighet i distriktet. Vattendistriktet beslutade i december 2016 om (nya) MKN, åtgärdsprogram och förvaltningsplan för åren 2016-2021. Beslutande MKN innebär kortfattat att alla ytvattenförekomster ska uppnå eller behålla hög eller god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus samt att alla grundvattenförekomster ska uppnå eller behålla god kvantitativ status och god kemisk grundvattenstatus (om inte undantag har meddelats). Yt- och grundvattenstatusen får generellt inte försämras.

Inget av distriktets vatten uppnår god kemisk status till följd av storskalig och långväga spridning av kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE, används bland annat som flamskyddsmedel), vilka sprids till miljön via läckage från varor, avfallsupplag med mera. Bortsett från dessa är det ett femtiotal vattendrag, sjöar och kustvatten som inte uppnår god kemisk status på grund av påverkan från olika tungmetaller och tributyltenn (TBT).

Vattenkvaliteten är överlag god inom distriktet, men vissa utmaningar finns att särskilt ta hänsyn till i samband med samhällsutvecklingen:

- Fysiska förändringar, exempelvis utvinning av energi, vägar, ökad produktionen inom jord- och skogsbruk som påverkar vattnen negativt. Fysisk påverkan är den vanligaste orsaken till att god ekologisk status inte nås i distriktet.
- Läckage av metaller och sura ämnen från sulfidjordar i kustområden, beroende av bland annat bearbetning och dikning.
- Storskalig påverkan från areella näringar, exempelvis genom gödsling, utdikning, ökad instrålning vid avverkning samt effekter från körskador i marken.
- Läckage av metaller från avslutad och pågående gruvverksamhet.
- Vattentäkter som saknar vattenskyddsområde eller där föreskrifter och skyddsområdets avgränsningar behöver revideras. I Bottenvikens vattendistrikt är det bara drygt 10 % av de allmänna vattentäkterna som har fullgott skydd.

Nuvarande status och MKN för berörda vattenförekomster (www.viss.lansstyrelsen.se, 2019-08-13):

Vattenföre-komst	**EU-CD**	**Ekologisk status/ potential**	**Kemisk status**	**MKN Ekologisk status**	**MKN Kemisk status**	**Miljöproblem**
Ytvatten-förekomst: Torneträsk	SE757277-167340	Hög	Uppnår ej god	Hög ekologisk status	God kemisk ytvattenstatus med undantag av kvicksilver/kvicksilv erföreningar och bromerad difenyleter.	Miljögifter till följd av atmosfäriskt nedfall.

Kommentar: Utveckling enligt planförslaget bedöms inte påverka huruvida normerna för god ekologisk eller god kemisk status kan uppnås/upprätthållas.

För campingområdet möjliggörs ett område för ett servicehus med vatten och avlopp. Kommunen kommer i bygglovsskedet säkerställa en hög skyddsnivå.

Fritidshusen får hämta dricksvatten från Torneträsk eller ta med. Endast torrtoaletter tillåts. I kommande arrendekontrakt ska det säkerställas att arrendatorn inte får installera WC, disk- eller tvättmaskin.

MKN för havsmiljön

Inget vatten som påverkar kustvatten/MKN berörs av aktuell utveckling.

MKN för fisk- och musselvatten

Ingen vattenförekomst som är utpekat som fisk- eller musselvatten enligt Naturvårdsverkets förteckning (*NFS 2002:6*) finns eller berörs av aktuell utveckling.

MKN för omgivningsbuller

MKN för buller bygger på ett EG-direktiv för buller som infördes i svensk lagstiftning i förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Enligt förordningen finns en skyldighet att kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram samt sträva efter att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Kravet på kartering börjar gälla när ett samhälle har fler än 100 000 innevånare.

Eftersom Kiruna kommun har färre än 100 000 innevånare, finns det inte något formellt krav på bullerkartering. Det finns därför inte heller några beslutade miljökvalitetsnormer.

De förändringar som planförslaget medför jämfört med dagens situation beskrivs under rubriken *Trafikbuller*.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Tidplan

Detaljplanen bedöms kunna antas under hösten 2020.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år från den dag planen vunnit laga kraft. Planen gäller dock tills den upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Inom genomförandetiden förutsätts att syftet med detaljplanen förverkligas.

Ansvarsfördelning och huvudmannaskap

Kommunen ansvarar för upprättandet av detaljplanen. För genomförandet ansvarar respektive arrendator samt eventuell förening.

Kommunen är inte huvudman för den allmänna platsmarken. Detta då kommunen generellt inte är huvudman för områden med fritidshusbebyggelse och där enskilda intressen är huvudsyftet.

Kommunen ansvarar för att skicka in ansökan om anläggningsförrättning till lantmäteriet.

Lovplikt

Enligt 4 kap. 14-15 § plan- och bygglagen kan kommunen inom visa ramar besluta att minska eller utöka bygglovspliktens omfattning. Lättnader i bygglovsplikten får emellertid inte beslutas om bygglov krävs för att tillvarata grannars intressen eller allmänna intressen.

Det bedöms i aktuell detaljplan finnas anledning att reglera utökad lovplikt för bygglovsbefriade åtgärder. Syftet är att ytterligare begränsa bebyggelsen med hänsyn till områdets värdefulla miljö. För området krävs således bygglov för att:

- Uppföra eller bygga till en komplementbyggnad på max 15 m², så kallad friggebod
- Uppföra eller bygga till ett komplementbostadshus eller komplementbyggnad på max 30 m², så kallat Attefallshus
- Göra en tillbyggnad på max 15 m²

Detta innebär att ovanstående byggnadsåtgärder prövas mot bestämmelserna i detaljplanen. Utökad lovplikt regleras med en generell bestämmelse i plankartan.

Fastighetsrättsliga frågor

Det är staten som äger marken inom planområdet. I samband med att detaljplanen vinner laga kraft kommer kommunen att arrendera hela planområdet och i sin tur upplåta marken med arrendeavtal, *se rubriken arrendeavtal nedan.*

Arrendena (arrendetomter) för fritidshusen kommer i första hand att fördelas utifrån befintlig tomtkö för fritidhustomter i området, för närvarande finns 165 personer i kön.

Friköp av arrendetomt kan endast göras av förstahandsarrendator. En andrahandsarrendator kan därmed inte få en ansökan om friköp prövad då försäljning i en sådan situation skulle strida mot arrendeavtalet med förstahandsarrendatorn. Friköp av arrendetomt i aktuell detaljplan är därmed inte möjlig med hänsyn till att kommunen är förstahandsarrendator.

Gemensamhetsanläggningar

Gemensamhetsanläggning (-ar) för avfallshantering, parkeringsplatser och gata inom planområdet behöver bildas separat.

Den som ska driva campingen enligt upplåtelseavtal med kommunen ska också anlägga och sköta driften av minireningsverket. Minireningsverket är helt och hållet campingens enskilda angelägenhet.

Byggnader på ofri grund (arrendetomter) kan vara delägare i gemensamhetsanläggningar enligt 2 § stycke 2 punkt 1 anläggningslagen (1973:1149).

Enligt 4 kap. 18 § plan- och bygglagen ska detaljplanebestämmelser om områdets indelning i fastigheter eller om servitut eller liknande särskilda rättigheter, vara förenliga med 3 kap. 1 § och 5 kap. 4 § första stycket fastighetsbildningslagen (1970:988). En detaljplanebestämmelse om inrättande av en gemensamhetsanläggning ska vara förenlig med 5 och 6 §§ anläggningslagen (1973:1149). Aktuell detaljplan reglerar markreservat för gemensamhetsanläggning för avfall och parkering (**g**).

Med hänsyn till belägenhet, omfång och övriga förutsättningar bedöms de rättighetsområden som föreslås i detaljplanen vara varaktigt lämpade för sitt ändamål. Rättighetsområdena bedöms också innebära en ändamålsenlig markanvändning samt att fördelarna överväger de kostnader och olägenheter som regleringen medför.

Anläggningslagen 6 §
Gemensamhetsanläggning får inrättas endast om fördelarna av ekonomisk eller annan art av anläggningen överväger de kostnader och olägenheter som anläggningen medför.

Gemensamhetsanläggning får icke inrättas för byggnad eller annan anläggning som ej hör till fastighet, om ökad kostnad eller annan olägenhet av betydelse därigenom kan komma att uppstå för annan deltagare i gemensamhetsanläggningen.

Fastighetsplan

Det finns ingen och behövs ingen fastighetsplan.

Arrendeavtal

Arrendeavtal ska tecknas mellan staten och kommunen för hela området. Kommunen kommer i sin tur upplåta arrenden för fritidshus och camping.

Arrendeavtal upprättas med respektive fritidshusarrendator. Vilka kostnaderna blir för respektive arrende är ännu oklart och arbetet med att ta fram nya avtal pågår parallellt med detaljplaneprocessen.

I kommande arrendekontrakt för fritidshus ska det regleras att arrendatorn inte får installera WC, disk- eller tvättmaskin.

För campingområdet kommer kommunen inte att arrendera ut marken för enstaka platser. Den som ska driva camping kan ansöka om att arrendera avsett område från kommunen.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Kommunen ansvarar för och bekostar upprättandet av detaljplanen samt fördelning och bildande av arrenden.

För kostnader som härrör från genomförandet av planen ansvarar respektive arrendator/förening.

Inlösen, ersättning

Ingen fastighet är föremål för inlösen.

Tekniska frågor

Behov av ytterligare utredningar

Inga ytterligare utredningar bedöms behövas i samband med planens genomförande.

Behov av kompletterande tillstånd

Inga kompletterande tillstånd bedöms behövas i samband med planens genomförande.

SAMRÅD/GRANSKNING

Efter samråd har inkomna synpunkter sammanställts i en samrådsredogörelse. Efter genomförd granskning kommer inkomna synpunkter att sammanställas i ett granskningsutlåtande. Handlingarna kommer därefter, om det bedöms vara relevant, att revideras.

Planfrågor har under hand diskuterats med berörda.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Detaljplanen har upprättats av Tyréns AB i samråd med Kiruna kommun.

Beställare

Kommunledningsförvaltningen, Kiruna kommun

Kommunens tjänstemän

Monika Paleckaityte, planhandläggare
Filip Storm, Exploateringsingenjör

Planförfattare

Pethra Fredriksson Tyréns AB

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN
Stadsbyggnadsavdelningen

Nina Eliasson
Planchef
Kiruna kommun